

«κατασκευές της αφής»

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΙΟΥΝΙΟΣ
2022

«κατασκευές της αφής»

Ε π α ν ά χ ρ η σ η
ε ρ γ α σ τ η ρ ί ω ν
α γ γ ε ι ο π λ α σ ι κ ή ς και
Κέντρο ανάδειξης
π α ρ α δ ο σ ι α κ ή ς
κεραμικής της
Κρήτης στις
Μ α ρ γ α ρ ί τ ε ς
Ρ ε θ ύ μ ν ο υ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΕΜΜΕΛΕΙΑ ΧΑΤΖΗΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΑΤΟΣ

Χτές είδα ένα κανατά νά σκύβει σιωπηλός
μπρός στόν τροχό του κι απαλός νά πλάθεται ο πηλός,
σταμνιά νά γίνουνε παλιών Σουλτάνων τά κρανία,
χερούλια τους, κάποιος φτωχός ζητιάνος και κουλός.

Κι ενόμισα πώς άκουσα νά λέει ψιθυριστά
ο άργιλλος στό μάστορα με χείλη ωχρά, σβηστά:
«Ό,τι είσαι τώρα ήμωνα κι ό,τι θά γίνεις είμαι
σιγά αδερφούλη μου, σιγά, μη μέ κρατείς σφιχτά».

Ομάρ Καγιάμ
μετφρ Π.Α.Χρονοπούλου

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

1. εισαγωγή
2. νεότερη παραδοσιακή κεραμική
3. εργαστήρια κεραμικής
από την αρχαιότητα
4. αγγειοπλάστες και εργαστήρια
5. αποτυπώσεις
6. τόπος Ι Μαργαρίτες
7. ανάλυση τοπίου
8. πρόταση
9. ευχαριστίες

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θέμα της εργασίας είναι η δημιουργία ενός κέντρου ανάδειξης της παραδοσιακής κεραμικής της Κρήτης στις Μαργαρίτες Ρεθύμνου. Σκοπός είναι η προβολή της τέχνης και η διάσωση των παραδοσιακών τεχνικών.

Πρόθεση δεν είναι μια μουσειακή προσέγγιση των έργων που έχουν παραχθεί μέχρι σήμερα αλλά να συνεχιστεί η πρακτική της τεχνης ως δημιουργική διαδικασία.

Πρόκειται για μια διαδικασία παραγωγής του καθημερινού αντικειμένου κατά την οποία ο άνθρωπος έρχεται σε επαφή με την κατεργασία της ύλης, αξιοποιώντας τις τοπικές πρώτες ύλες και μέσα από την χρήση τεχνικών όπως το ξυλοκάμινο ή την στίλβωση δημιουργεί αντικείμενα με μοναδικό αισθητικό αποτέλεσμα. Η πρόταση, λοιπόν, αφορά στην επανάχρηση παραδοσιακών αγγειοπλασטיών με σκοπό την δημιουργία μιας νέας παραγωγικής μονάδας καθώς και στο σχεδιασμό νέου κτιρίου για τις σύγχρονες ανάγκες ενός κέντρου προβολής και έρευνας της παραδοσιακής κεραμικής.

Στις Μαργαρίτες από το 1869 έως το 1955 λειτούργησαν περιστασιακά πενήντα εργαστήρια. Σήμερα, όλα τα παραδοσιακά εργαστήρια έχουν εγκαταλειφθεί.

Έγινε μελέτη χαρτογράφησης των διασωθέντων εργαστηριακών εγκαταστάσεων και επιλέχθηκαν πέντε εργαστήρια τα οποία προτείνεται να επαναλειτουργήσουν.

Δίνεται έμφαση στη συνεργατική λειτουργία των εργαστηρίων, συνδέονται, έτσι, με μονοπάτια και σχεδιάζεται χώρος για κεντρική παρασκευή πηλού. Το κέντρο μελέτης και έρευνας σχεδιάζεται, έτσι, ώστε να συνδεθεί λειτουργικά με την παραγωγική μονάδα.

ABSTRACT

The subject of this thesis is the creation of a center for the promotion of the traditional pottery of Crete in Margarites in Rethymno.

The purpose of the project is the advocacy of art and the sustenance of traditional techniques.

The intention is not a museological approach to the pieces produced to date but rather maintaining the making of art as a creative procedure.

It is about the production process of the everyday object in which one comes into contact with the manipulation of matter, utilizing local raw materials which, through the use of techniques like the fire kiln or glazing creates objects with unique aesthetic results. The proposal, therefore, concerns the reuse of traditional potteries in order to create a new production unit as well as the design of a new building for the contemporary needs of a center for the promotion and research of traditional ceramics.

From 1869 to 1955 up to fifty workshops were occasionally operated in Margarites. Today, all traditional workshops have been abandoned.

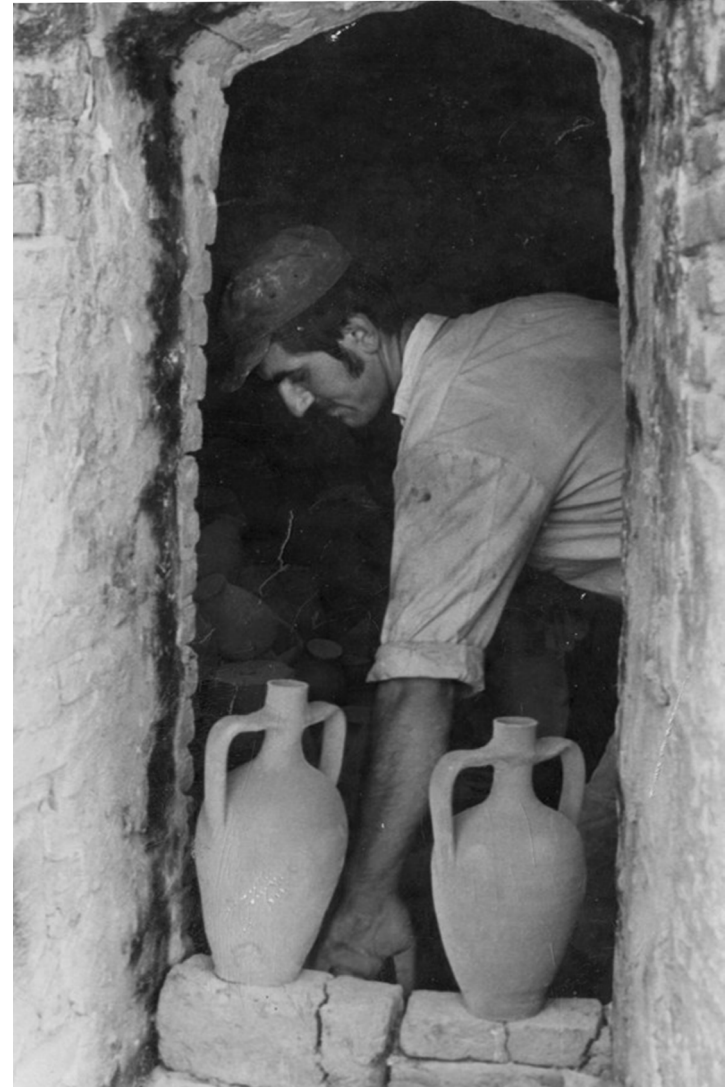
After conducting a mapping study of the salvageable workshop facilities five of them were selected and proposed for re-operation.

Emphasis is placed on the cooperative function of the workshops which are thus connected by paths and a space is designed for the principal manufacture of clay. The study and research center are designed to be functionally connected to the production unit.

ΝΕΟΤΕΡΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ

Εργαστήρι κεραμικής στις Καμάρες Σίφνου,
δεκαετία 1960(πηγή ίντερνετ)

Καμίνιασμα, Ρόδος (πηγή ίντερνετ)

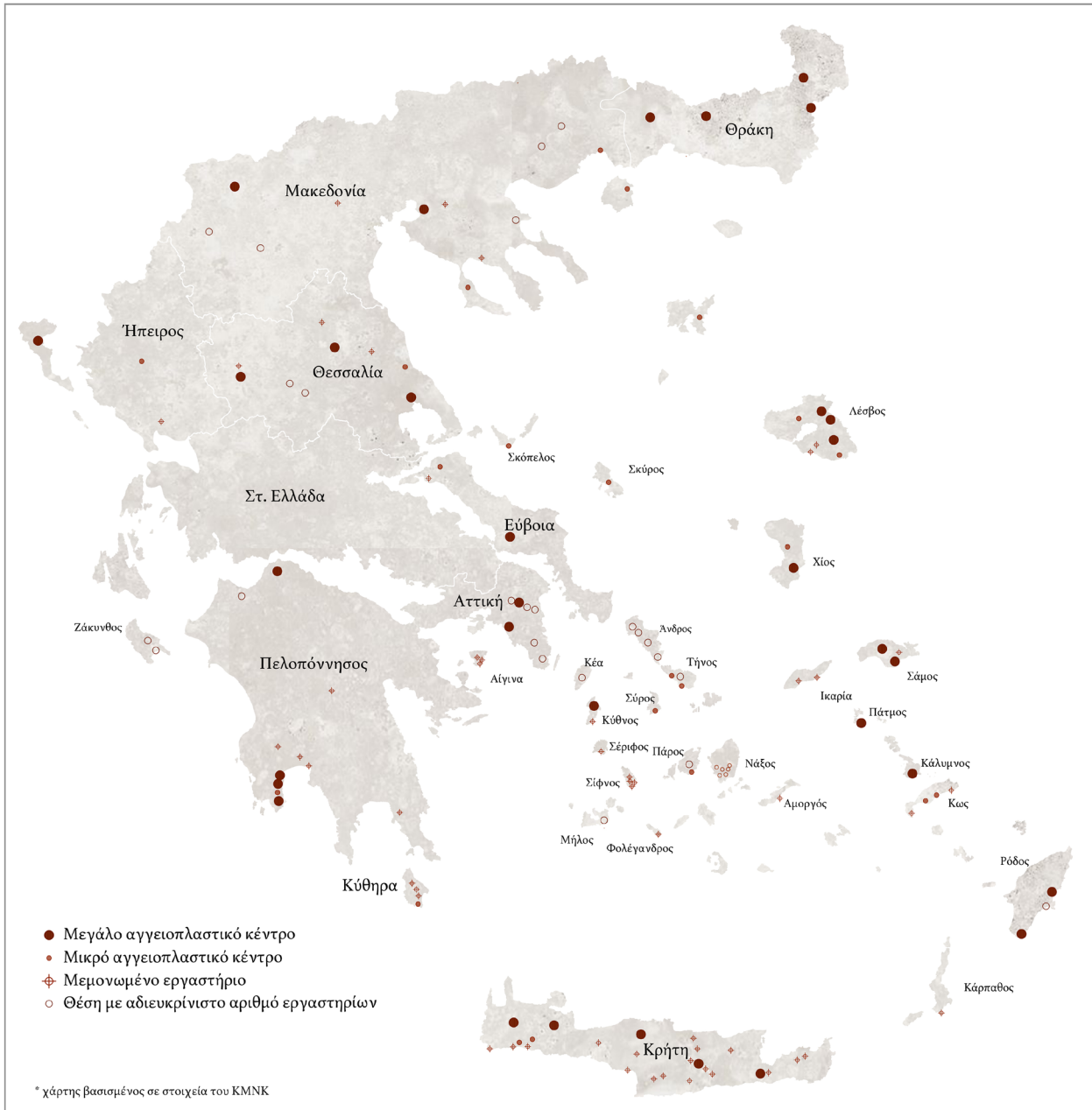

Παζάρι στη Θεσσαλία, δεκαετία 1950
(πηγή ίντερνετ)

Σκύρος, μέσα 20ού αιώνα. Αρχείο Κ.Μ.Ν.Κ.

ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΙ ΜΕΜΟΝΩΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ*
Α' μισό 19ου αιώνα έως μέσα 20ου αιώνα

- Μεγάλο αγγειοπλαστικό κέντρο
- Μικρό αγγειοπλαστικό κέντρο
- ⊕ Μεμονωμένο εργαστήριο
- Θέση με αδιευκρίνιστο αριθμό εργαστηρίων

* χάρτης βασισμένος σε στοιχεία του ΚΜΝΚ

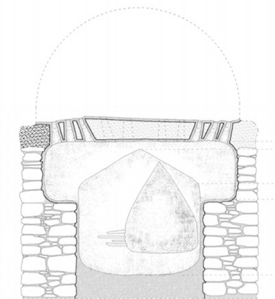
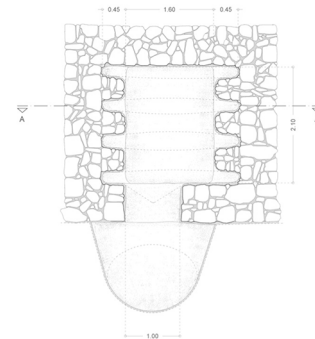
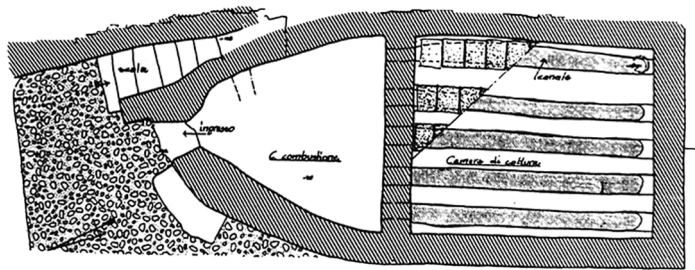
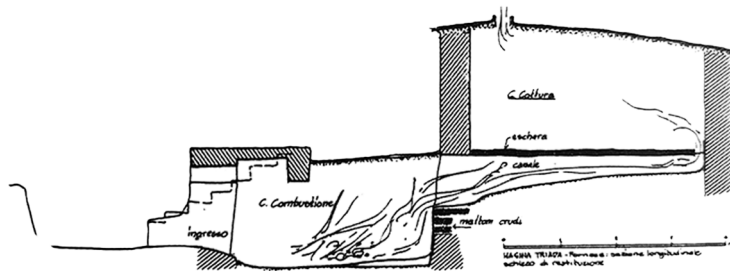
ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΑΤΤΙΚΗ	ΕΥΒΟΙΑ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ
1. Μαρούσι	1. Χαλκίδα	1. Θεσσαλονίκη
2. Πειραιάς	2. Ισταία	2. Φλώρινα
3. Αγ. Παρασκευή	3. Ωραιό	3. Άφυτος
4. Καλογρέζα		4. Νέα Καρβάλη
5. Κερατέα	ΘΡΑΚΗ	5. Λιμένας Θάσου
6. Λιοπείσι	1. Κομοτηνή	6. Γιαννιτσά
7. Χαλάνδρι	2. Μεταξάδες	7. Λαγκάδας
	3. Ξάνθη	8. Ορμύλια
	4. Σούφλι	9. Άργος Ορεστικό
ΠΕΛΟΠΟΝΗΣΟΣ		10. Δράμα
1. Βουνάρια	ΗΠΕΙΡΟΣ	11. Κοζάνη
2. Κόμπι	1. Άρτα	12. Πρώτη
3. Πάτρα	2. Ιωάννινα	13. Στρατονίκη
4. Χαροκόπιο		
5. Πετριάδες	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	
6. Άσπρα Χώματα	1. Βόλος	
7. Ελιά	2. Τύρναβος	
8. Καλαμάτα	3. Φανάρι	
9. Σκάλα	4. Αγία	
10. Τρίπολη		
11. Καμίνια		

ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΑΙΓΙΝΑ	ΝΑΞΟΣ	ΑΝΔΡΟΣ
1. Μεσαγρός	1. Δαμαλάς	1. Αμμόλακος
2. Βαθύ	2. Τσικαλαριό	2. Κόρθι
3. Άγιοι	3. Απειρανθος	3. Κουμάρι
4. Αγία Μαρίνα	4. Γαλανάδο	4. Στρατοπουργιές
5. Άγιοι Ανώματοι	5. Κόρωνος	
6. Κυψέλη	6. Φιλότι	ΣΚΟΠΕΛΟΣ
7. Προφήτης Ηλίας		1. Σκόπελος
8. Αίγινα	ΠΑΡΟΣ	
9. Μαραθώνας	1. Λεύκες	ΚΥΘΝΟΣ
10. Πολλές Ελιές	2. Μαράθι	1. Δρυοπίδα
		2. Άγιος Δημήτριος
ΣΙΦΝΟΣ	ΜΗΛΟΣ	ΑΜΟΡΓΟΣ
1. Αρτεμώνας	1. Τριβιάσας	1. Αμοργός
2. Βαθύ		
3. Καμάρες	ΚΥΘΗΡΑ	ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΣ
4. Πλατύς Γιαλός	1. Κάτω Λιβάδι	1. Άνω Μεριά
5. Φάρος	2. Ποταμός	
6. Χερρόνησος	3. Τσικαλαριά	ΚΕΑ
7. Αργιάμπελα	4. Φατσάδικα	1. Ιουλίς
8. Αρτιμόνι		
9. Βρουλίδια	ΣΕΡΙΦΟΣ	
	1. Σέριφος	
ΚΩΣ	ΣΥΡΟΣ	ΣΚΥΡΟΣ
1. Αντιμάχεια	1. Ερμούπολη	1. Μώλος
2. Καρδάμια		ΛΗΜΝΟΣ
3. Κέφαλος	ΚΕΡΚΥΡΑ	1. Κότσινας
4. Κως	1. Γαρίτσα	
		ΖΑΚΥΝΘΟΣ
ΚΡΗΤΗ	24. Ηράκλειο	1. Άγιος Δημήτριος
1. Άγιοι Πάντες	25. Ροδοβάνι	2. Ζάκυνθος
2. Θραψανός		ΤΗΝΟΣ
3. Κεντρί	ΛΕΣΒΟΣ	1. Τήνος
4. Μαργαρίτες	1. Αγιασός	2. Καρδιανή
5. Νοχιά	2. Μανταμάδος	3. Αετοφωλιά
6. Ασφενδύλες	3. Περ.Μανταμάδου	
7. Κάμpanος	4. Παπάδος	ΙΚΑΡΙΑ
8. Ακούμια	5. Φίλια	1. Άγιος Κήρυκος
9. Βαϊνά	6. Βρίσα	2. Αρμενιστής
10. Βισταγή	7. Βάτσα	
11. Βόνη		ΣΑΜΟΣ
12. Γαλιά	ΧΙΟΣ	1. Καρλόβασι
13. Έξω Μουλιανά	1. Αρμολιά	2. Μαυρατζαίοι
14. Ζωσφόροι	2. Καρδαμύλα	3. Μυτιληνιοί
15. Καρωπή	3. Σιδηρούστα	
16. Κούρτες		ΡΟΔΟΣ
17. Λευκοχώρι	ΚΑΛΥΜΝΟΣ	1. Αρχάγγελος
18. Λίμνες	1. Τσοκαλιό	2. Στεγνά
19. Μέσα Μουλιανά	ΚΑΡΠΑΘΟΣ	3. Πετρώνας
20. Σίβα	1. Κάρπαθος	
21. Παλαιόχωρα		
22. Παναγία	ΠΑΤΜΟΣ	
23. Ρουσοχώρι	1. Πάτμος	

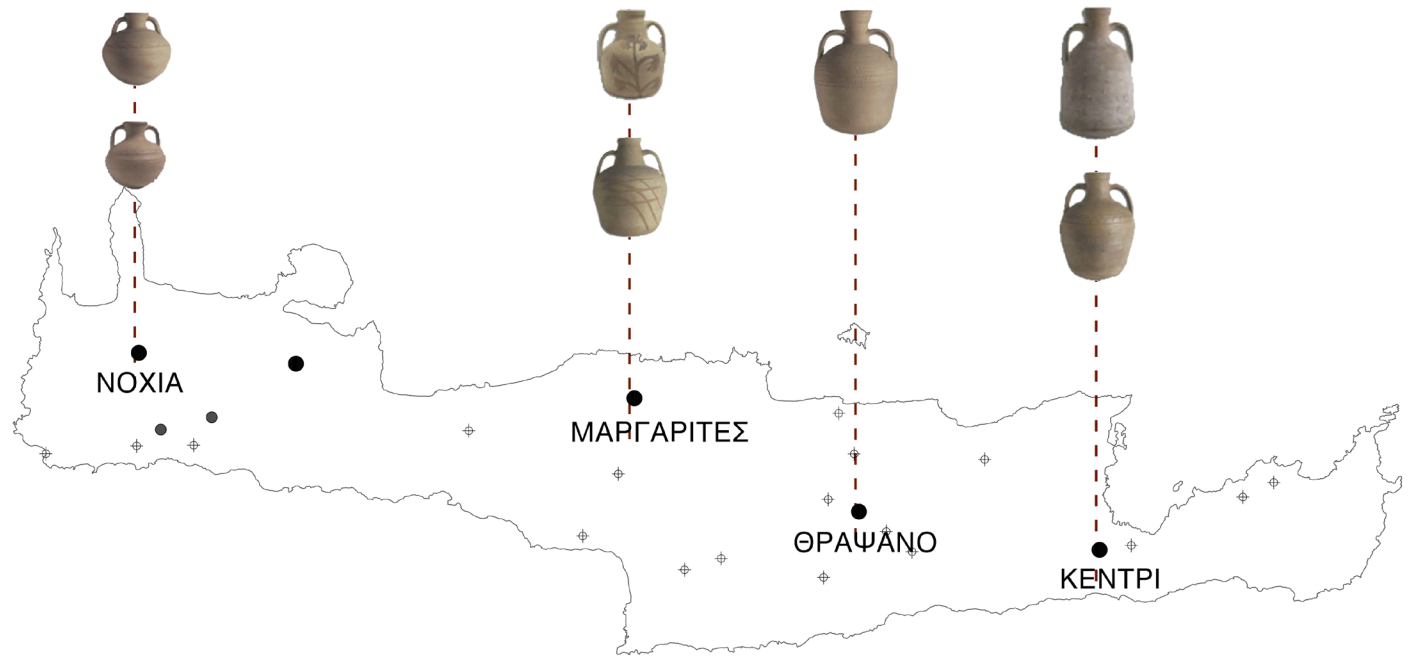
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Κεραμικός κλίβανος στην Αγία Τριάδα, υστερομινωικής περιόδου, (πηγή: Κεραμικά Εργαστήρια στην Κρήτη από την Αρχαιότητα ως σήμερα, 1996)

Κεραμικός κλίβανος της Υστερης Αρχαιοτητας στους Βώρους Μεσαράς, (σχέδιο Λ. Αναγνώστου)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Αγγειοπλαστικά κέντρα στην Κρήτη 190ος -20ος αιώνας

ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΕΣ

Κατασκευαστές μικρών
αντικειμένων

Κατασκευαστές πιθαριών και μεγάλων
αντικειμένων «πιθαράδες»

«Εξεκινούσαμε την δουλειά του Αγίου Κωνσταντίνου που έσαζε ο καιρός και εκαμινιάζαμε ίσαμε να Δεκαπενταρίσει. Οντε ν'εχάλανε ο καιρός μήτε καμίνια μπορούμε ν'άφτωμε, ούτε τα πλια μεγάλα πράματα να ξεράνωμε όζω. Πλια μικρά σάχναμε ολοχρονίς. Κοπαστική δουλειά παιδί μου, ιντα να πει κιανείς.

Νυχτωπά πριν να χαράξει επαίναμε στο βουνό με το γαιδουράκι κι εκουβαλούσαμε το χώμα. Δύο τρία χιλιόμετρα αλάργο είναι ο Στενόλαγος κοντά στον Αη Πύργη που επαίναμε τη λεπίδα κι άλλο τόσο το Πήδημα που εφέρναμε στην κατηφοργιά το μαύρο χώμα. Καμιά φορά ορτακεύαμε με άλλους για να προκάκωμε να κάμωμε δύο και καμιά φορά τρεις στρατιές. Τα κλαδιά τα φέρνανε κάτι γέρο που καθαρίζανε χωράφια και μας τα δινανε μια δραχμή τη δεματέ. 60 με 70 δεματές εθέλαμε στη καμινέ.

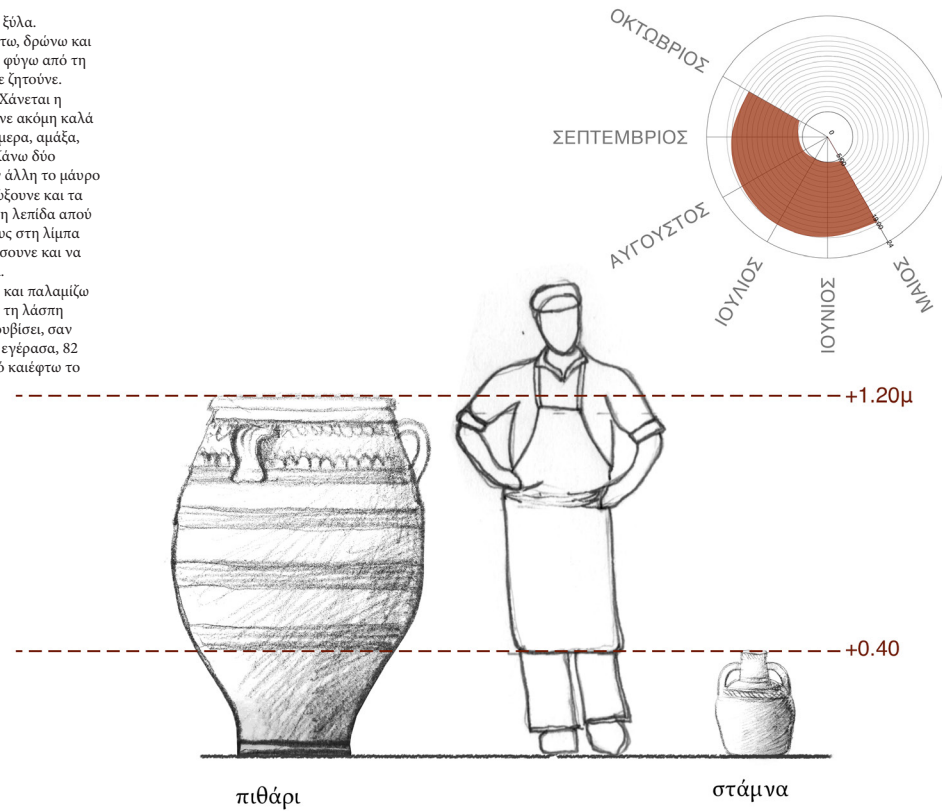
Εδά ερημιάζανε τα καμίνια.Κιανείς άλλος δεν άφτει καμίνι με ξύλα.

Ίντα να σου πω, ταιλαιωρία.Φωθιά από πάνω, φωθιά από κάτω, δρώνω και ξαναδρώνω. Το ευχάριστο είναι πως βρήκα ανταπόκριση. Θα φύγω από τη ζωή και θα'χουνε την αθημολή μου, θα 'ρχουνται ακόμη να με ζητούνε.

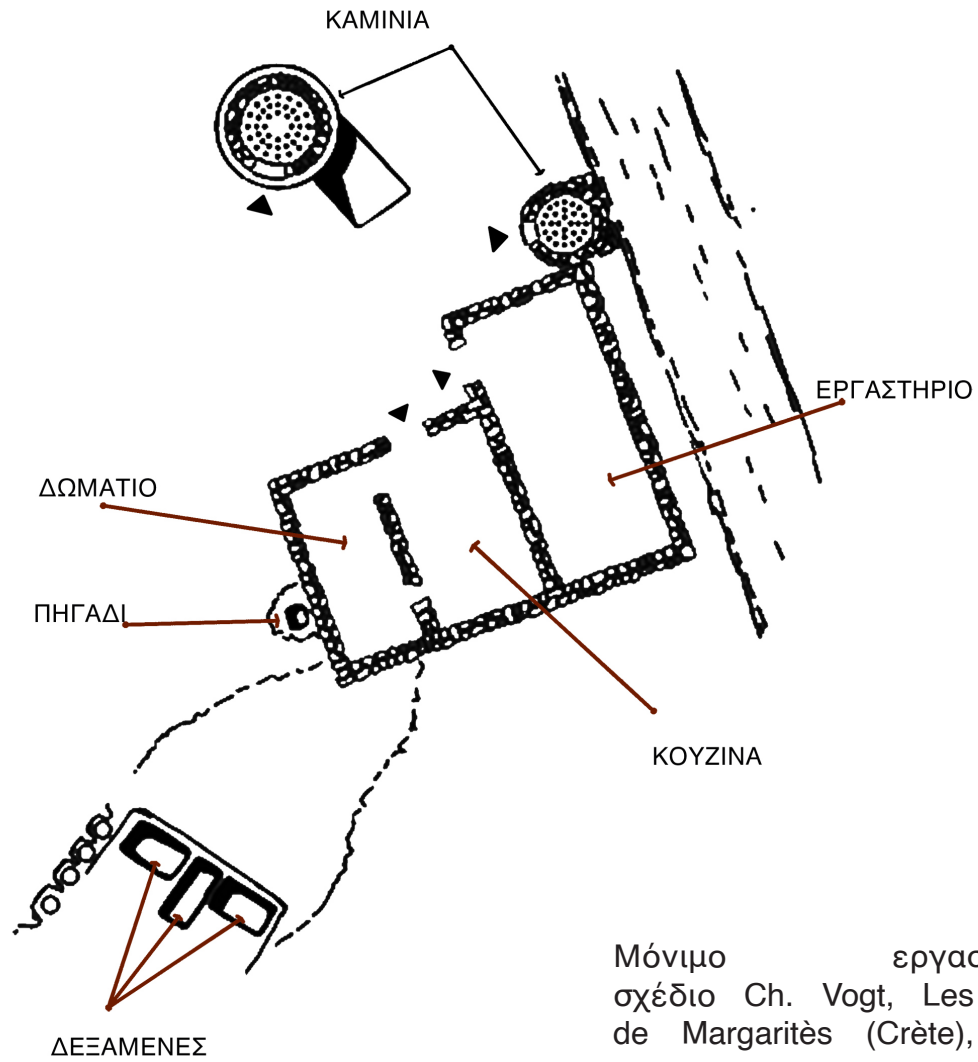
Οφέτος ακόμη ό,τι καμω, κι απόκειας λέω να τα παραιτήσω. Χάνεται η παράδοση...Μερικοί που μάθανε από μας τσι παλιούς φέρνοντε ακόμη καλά υλικά και κάνουνε όμορφα πράματα. Υπάρχουνε ευκολίες σήμερα, αμάξα, ηλεκτρικά εργαλεία. Εγώ δουλεύω σα τσοι καλά-παλιούς... Κάνω δύο σωρούς το χώμα. Στη μια μπάντα βάνω λεπιδόχωμα και στην άλλη το μαύρο χώμα ή την κουμουλέ. Το απλώνω στην απλωταρέ να στεγνώξουνε και τα σπω με τον κόπανο χώρια το καθένα. Υότερα περνώ πρώτα τη λεπίδα απού τσι κοσκινίστρες κι απόκειας το μαύρο χώμα. Βάνω τσι βόλους στη λίμπα με μπόλικο νερό και τσι μαλακώνω καλά με τα χέργια να λιώσουνε και να κατακάτσουνε οι πέτρες κι ύστερα τα συρώνω σε άλλη λίμπα.

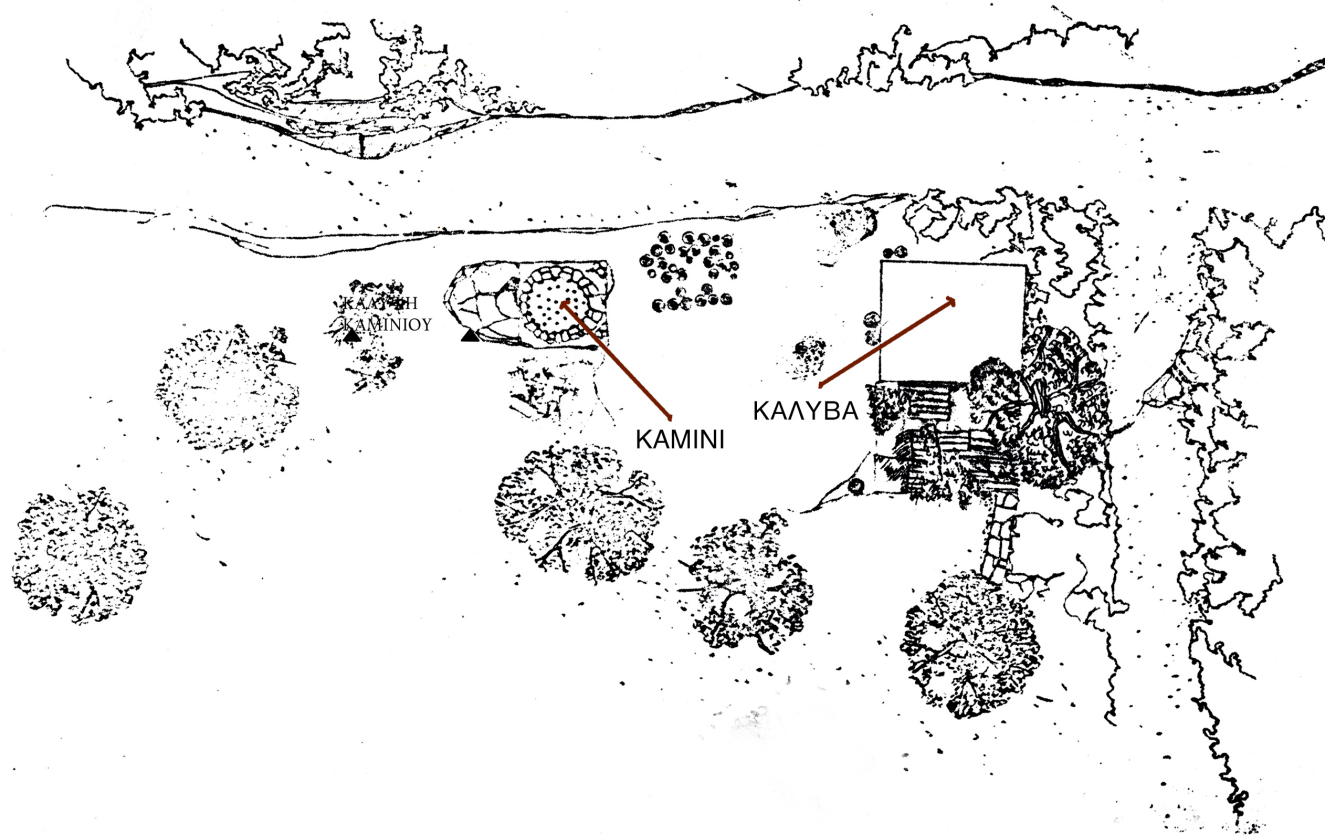
Την άλλη μέρα παίρνω αραή-αραή λάσπη, "σουλέ" τη λέμε και παλαμιζώ πάσπαρο, μαύρο χώμα, κι ύστερα το μαλάσσω καλά να κάνω τη λάσπη πυχτωπή. Το "μάλαμα" αυτό το αφήνω σκεπασμένο να μαρουβίσει, σαν το παλιό καό κρασί που ο καιρός το σάζει πιο καλό. Εγώ εδά εγέρασα, 82 χρονώ 'μαι. Οφέτος ακόμη γυρίζουνε τα πόδια μου τον τροχό καέφτω το καμίνι...κι απόκειας ό,τι έκαμα, έκαμα.»

Μ.Συραγόπουλος προφορική μαρτυρία, 2007

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Περιστασιακό “βεντεμάρικο” εργαστήριο,
Μ. Βογιατζόγλου, Παραδοσιακή
κεραμική της νεότερης Ελλάδας, 2008

ΒΕΝΤΕΜΑ

Αυτοσχέδιο τραπέζι, αρχείο ΚΜΝΚ

Βεντεμάρικο καμίνι, Roland Hampe 1908-1981

ΕΜΠΟΡΙΟ

THRAPSANÓ POTTERY.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

ΑΓΓΕΙΩΝ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΗΛΟΥ

ια την εξόρυξη των «χωμάτων» οι αγγειοπλάστες χρησιμοποιούσαν τη «σκαλίδα», ενώ με την «παλάμη» (φτυάρι) τα έριχναν σε καλάθια ή τσουβάλια που στη συνέχεια τοποθετούσαν στα υποζύγια.

τόπος εξόρυξης

εξόρυξη

επιλογή χώματος και συλλογή

«απλωταρέ»

άπλωμα

τα αργιλοχώματα απλώνονται στον υπαίθριο χώρο του εργαστηρίου, την «απλωταρέ», για να στεγνώσουν

πρώτη «λίμπα» / δεξαμενή

υγροποίηση αργίλου

το χώμα μεταφέρεται στην πρώτη δεξαμενή και αναμιγνύεται με νερό. Μένει 12 ώρες ώστε κατακαθίσουν τα ξένα στοιχεία και να εξατμιστεί μεγάλο μέρος του νερού.

φιλτράρισμα
με μια λεπτή σίτα φιλτράρεται από την
πρώτη στην δεύτερη δεξαμενή

ανάμειξη και ζύμωμα
γίνεται ανάμειξη με την
κοσκινισμένη λεπίδα

πρώτη "λίμπα" / δεξαμενή

αποθήκευση
αφού συσκευαστεί,
αποθηκεύεται θαμμένο στη γη

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΓΓΕΙΟΥ

ΠΛΑΣΙΜΟ

φωτ. Konrad Helbig
Μαργαρίτες Ρεθύμνου, 1970

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ

φωτ. Roland Hampe
Ασώματος Ρεθύμνου, 1958-1962

ΣΤΕΓΝΩΜΑ

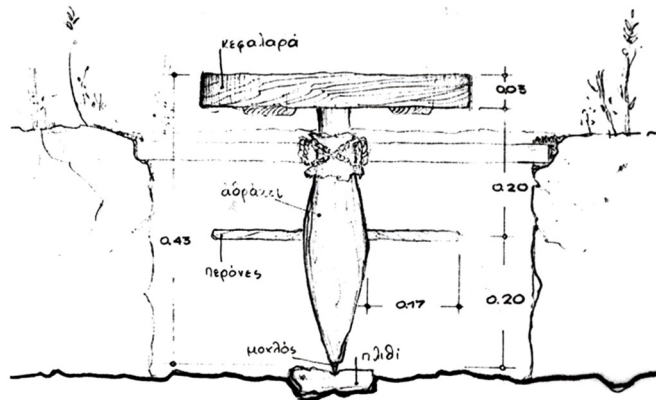
φωτ. Roland Hampe
Κεντρί Ιεράπετρας, 1958-1962

ΟΠΤΙΣΗ

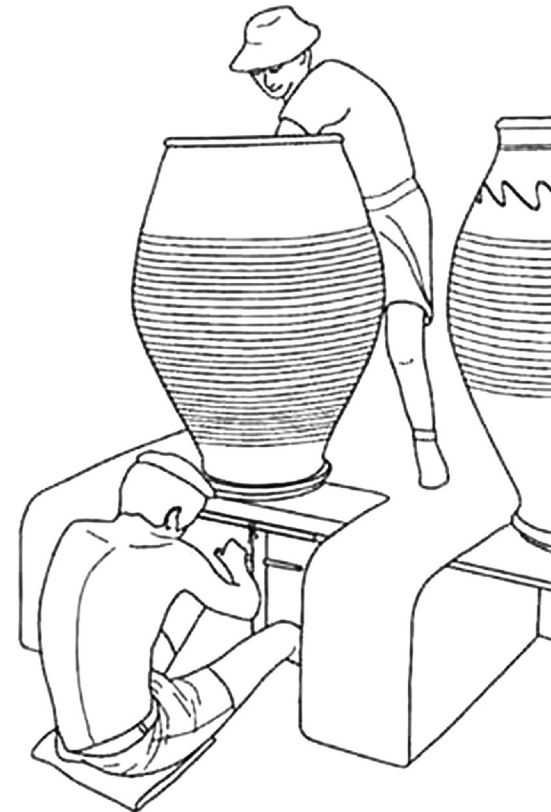
φωτ. Konrad Helbig
Μαργαρίτες Ρεθύμνου, 1970

ΤΡΟΧΟΣ

Ξύλινος χειροκίνητος τροχός
 Μ. Βογιατζόγλου, Παραδοσιακή κεραμική
 της νεότερης Ελλάδας, 2008

Δημιουργία μεγάλου αγγείου σε χειροκίνητο
 τροχό,
 σχέδιο Christine Vogt, Les pithoi de Margaritès, 2002

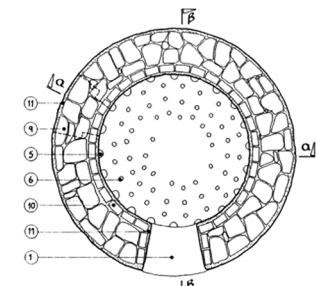
ΚΑΜΙΝΙ

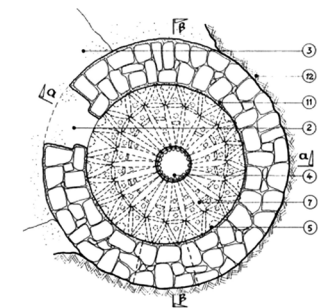
φωτ. Roland Hampe & Adam Winter, Βεντεμάρικο καμίνι 1958-1962

Σκελετός στήριξης δαπέδου

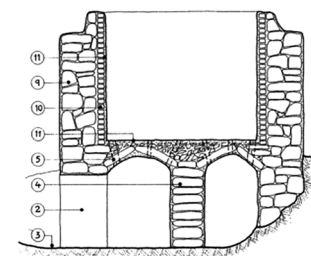
Ο στύλος κατασκευαζόταν από στρογγυλά πλιθιά (κατασκευασμένα από χώμα και άχυρο)
 Στην κορυφή τους έμπαινε μια μικρή πλίθος, «η αμμουδάρα». Πάνω σε αυτήν στήριζαν ακτινωτά μια σειρά από αρτόσχημες πλίνθους, τα «κλειδιά», οι οποίες με τη σειρά τους αντιστήριζαν, δύο η καθεμία, κοντύτερες πλίνθους που είχαν ήδη τοποθετηθεί σε εσοχέδ του τοίχου του καμινιού. Η ένωση των τριών πλίνθων σχημάτιζε ένα τόξο, του οποίου η κορυφή είναι ψηλότερα από την κολώνα

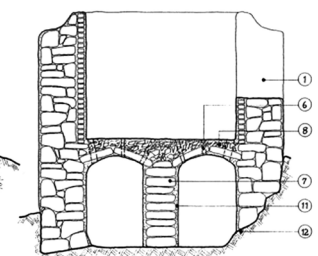
ΚΑΤΟΨΗ ΑΝΘ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

ΚΑΤΟΨΗ ΚΑΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟΥ

ΤΟΜΗ Α-Α

ΤΟΜΗ Β-Β

1. είσοδος καμινιάματος - καμινωσά
2. είσοδος καυσίμων - πόρος
3. ξυπόρι
4. κολώνα
5. μεγάλοι αυλοί
6. μικροί αυλοί

7. πλίνθοι στρογγυλοί
8. πάτωμα με σπασμένα κεραμικά - πάτος
9. πέτρα
10. τσιβίλο
11. λάσπη
12. χώμα

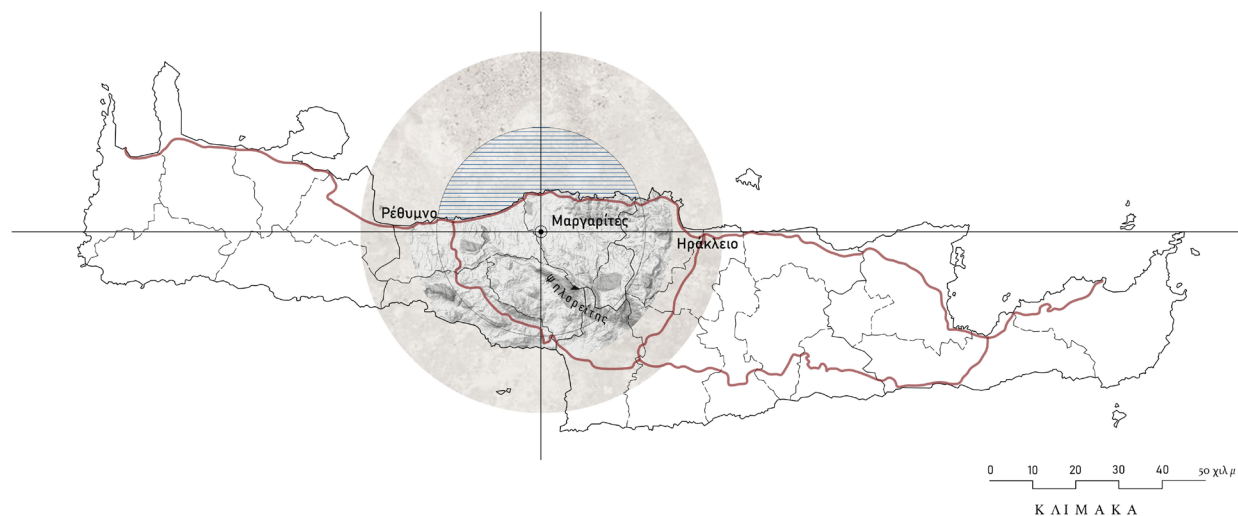
Ο ΤΟΠΟΣ Ι ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ

Ο ΟΙΚΙΣΜΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΕΣ:

Μία από τις εκδοχές για την ετυμολογία του τοπωνυμίου βασίζεται στον παλιό χαρακτηρισμό των πήλινων ευτελών αντικειμένων, που λέγονται μαγαρικά, δηλαδή μαγαρισμένα, άθλια. Σύμφωνα με την εκδοχή αυτή, το χωριό πήρε την ονομασία του από τους αγγειοπλάστες, κατασκευαστές των πήλινων δοχείων.

Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

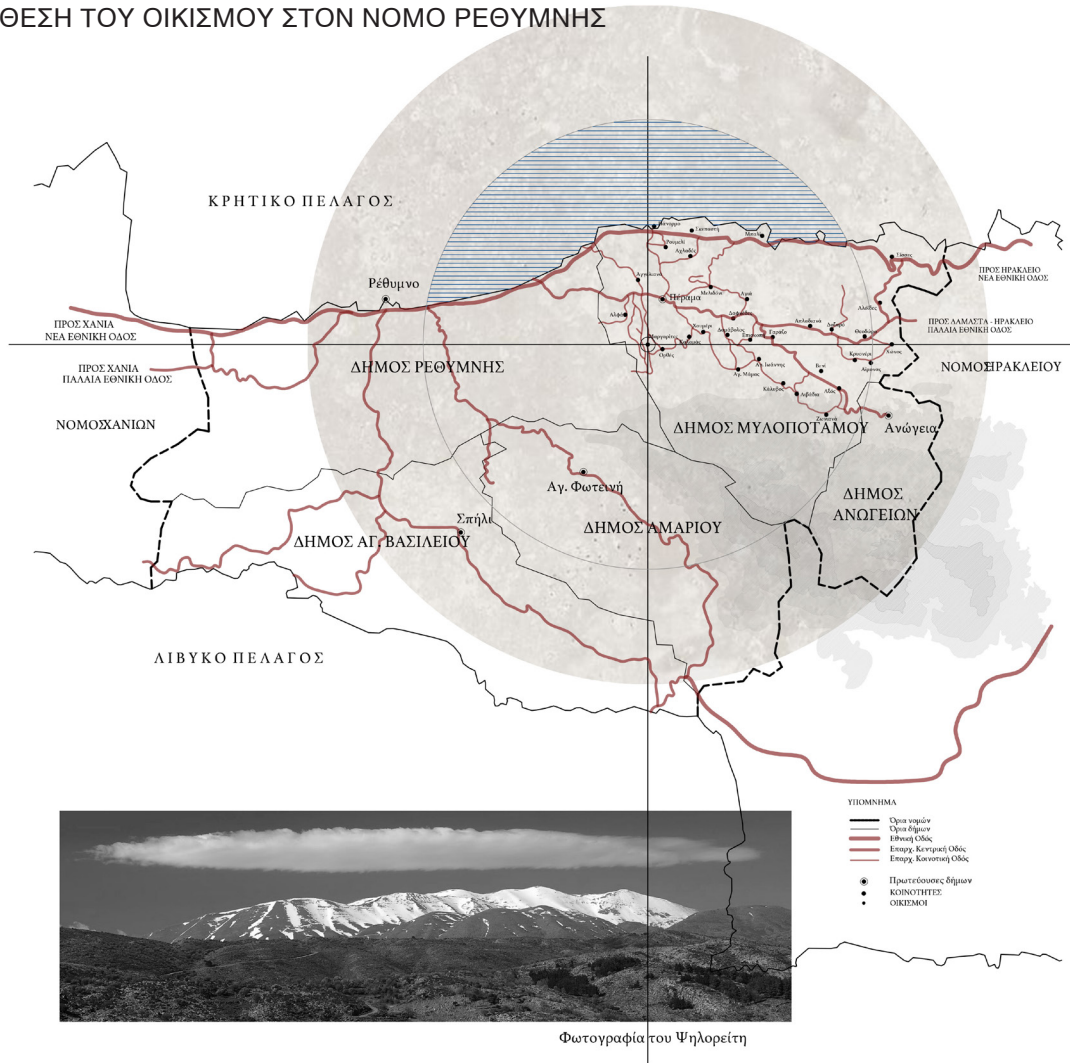
Ιστορία του χωριού

Γίνεται κέντρο της Επανάστασης του Βάρδα Καλλέργη	Οι Ενετοί καίνε το χωριό ύστερα από επανάσταση των κατοίκων	Έδρα επαναστατικού Συμβουλίου κατά της Οθωμανικής κατοχής	Συμμετοχή κατοίκων στην Μεγάλη Επανάσταση	Οικονομική άνθηση
1332	1333	1824 και 1829	1866 και 1869	αρχές 20ου αιώνα

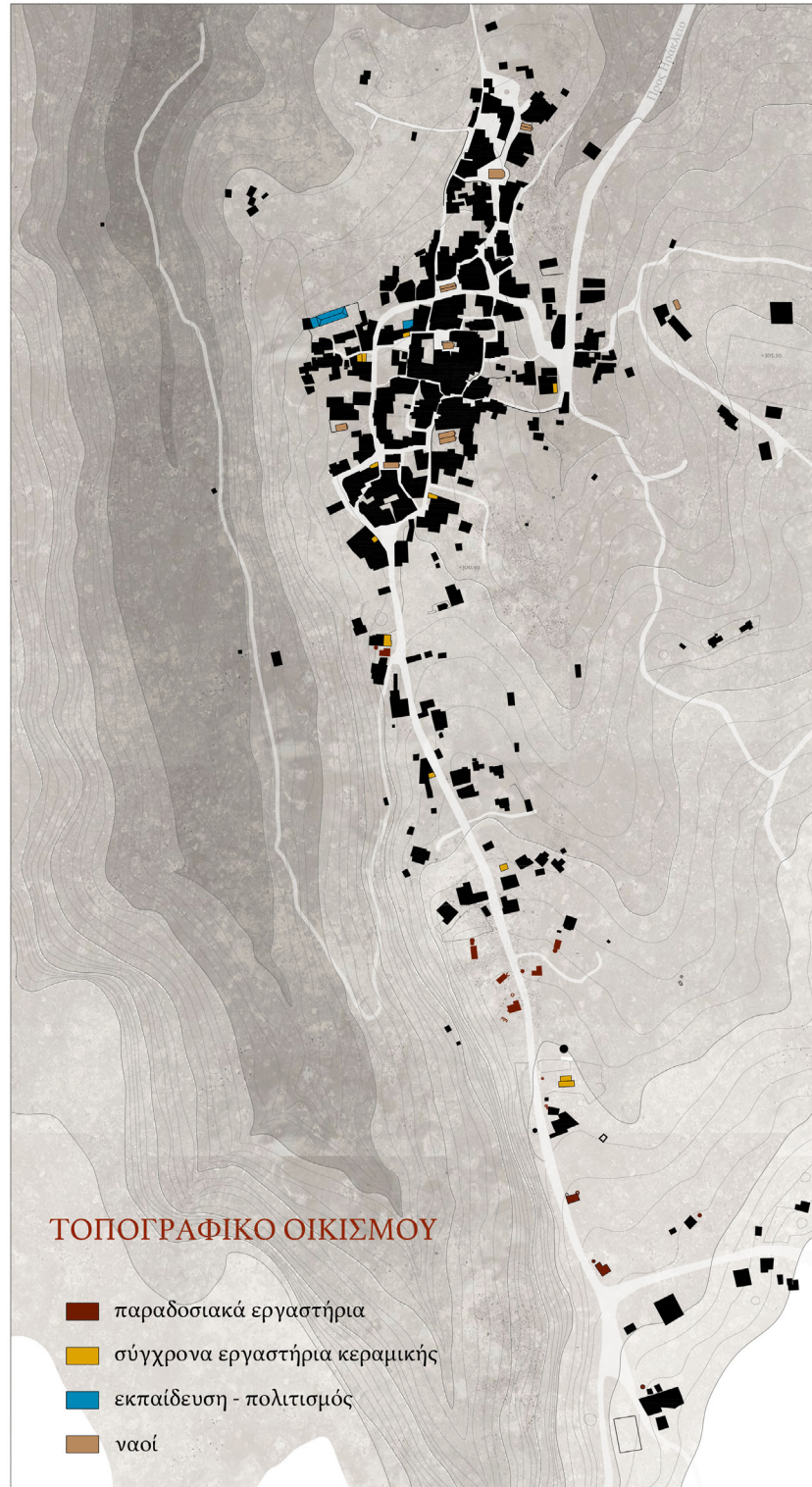
Ιστορία της νεότερης κεραμικής του χωριού

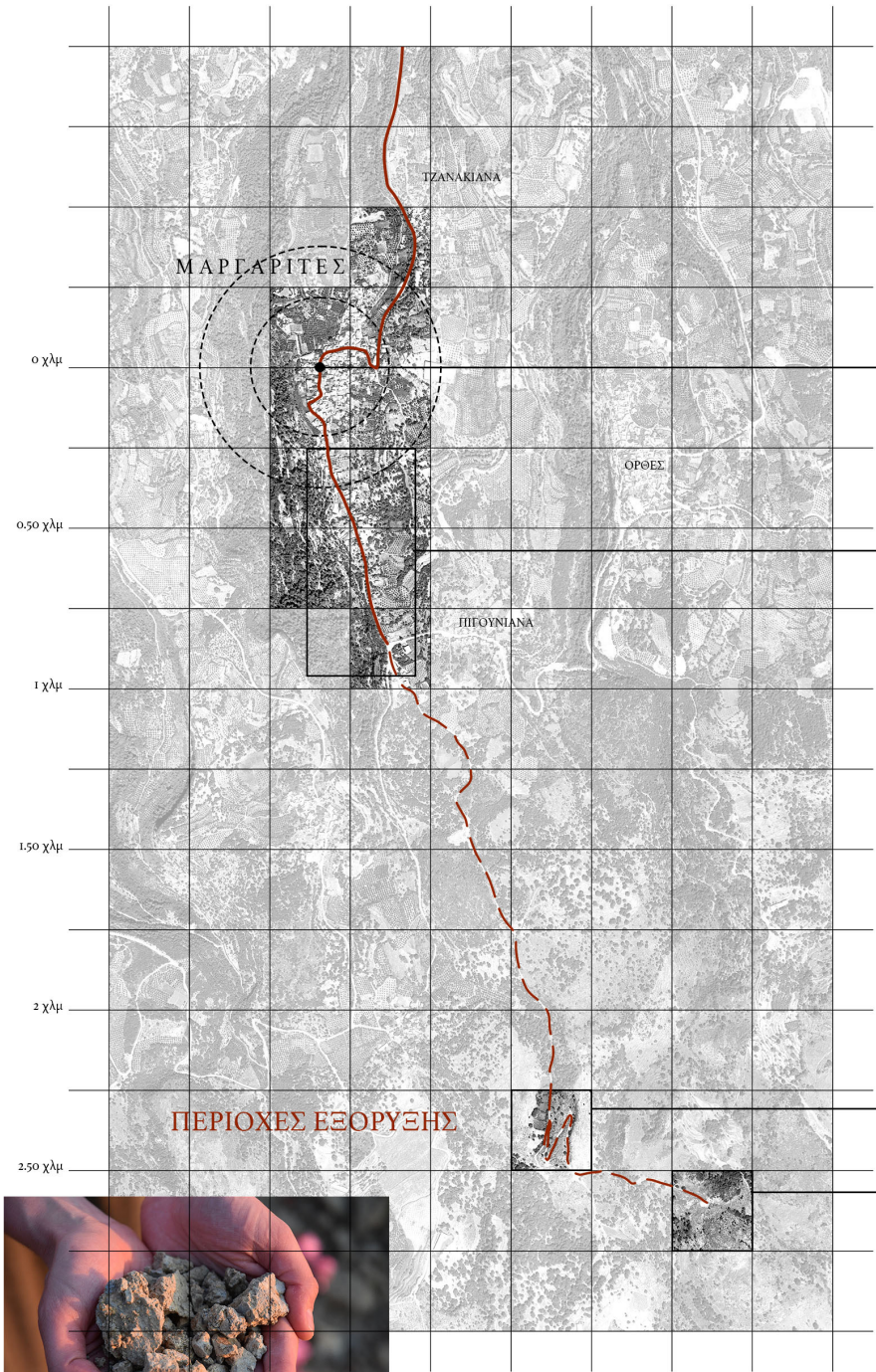
21 ενεργοί αγγειοπλάστες	18 ενεργοί αγγειοπλάστες	17 ενεργοί αγγειοπλάστες	τα νέα υλικά εκτοπίζουν το κεραμικό, παρακμή εργαστηρίων	σβήνει το ξυλοκάμινο του τελευταίου παραδοσιακού τεχνίτη Μ.Συραγόπουλου	κατασκευάζεται νέο ξυλοκάμινο από τον Γ.Δαλαμβέλα	λειτουργούν 20 εργαστήρια/ καταστήματα
1900	1930	1955	1955-1965	2007	2008	σήμερα

Ο Η ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

Οι Μαργαρίτες βρίσκονται στην επαρχία Μυλοποτάμου του νομού Ρεθύμνης, στις βόρειες υπώρειες του Ψηλορείτη σε υψόμετρο 317 μέτρων. Απέχουν 27 χιλιόμετρα από το Ρέθυμνο και 7 από το Πέραμα, την πρωτεύουσα της επαρχίας. Εκτείνονται στη κορυφογραμμή ενός από τους πολλούς ορεινούς βραχίονες που ξεκινούν από τον Ψηλορείτη και σχηματίζουν το χαρακτηριστικό ανάγλυφο της περιοχής, που αποτελείται από συνεχόμενες αλληπαλές κορυφογραμμές και φαράγγια.

Κέντρο οικισμού

Περιοχή ανάπτυξης
εργαστηρίων

“Στενόλαγος”
περιοχή
εξόρυξης λεπίδας
«Τ’Αόρι»
περιοχή εξόρυξης
αργιλοχωμάτων

κόκκινη άργιλος - κοκκινόχωμα

κόκκινη άργιλος - κοκκινόχωμα

μαύρη άργιλος

μαύρη άργιλος

μαύρη λεπίδα

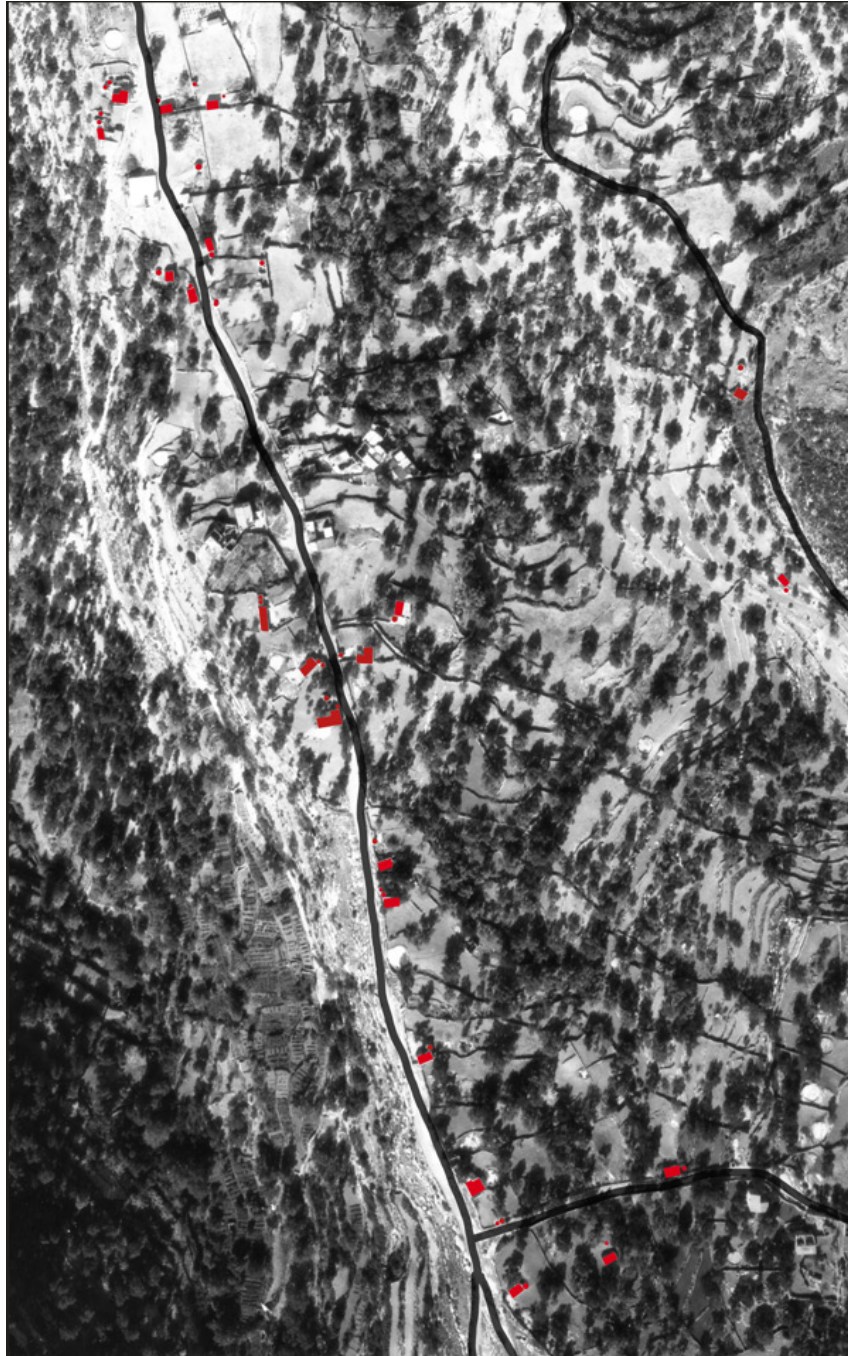
μαύρη λεπίδα

ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΔΙΑΣΩΘΕΝΤΩΝ ⊕ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

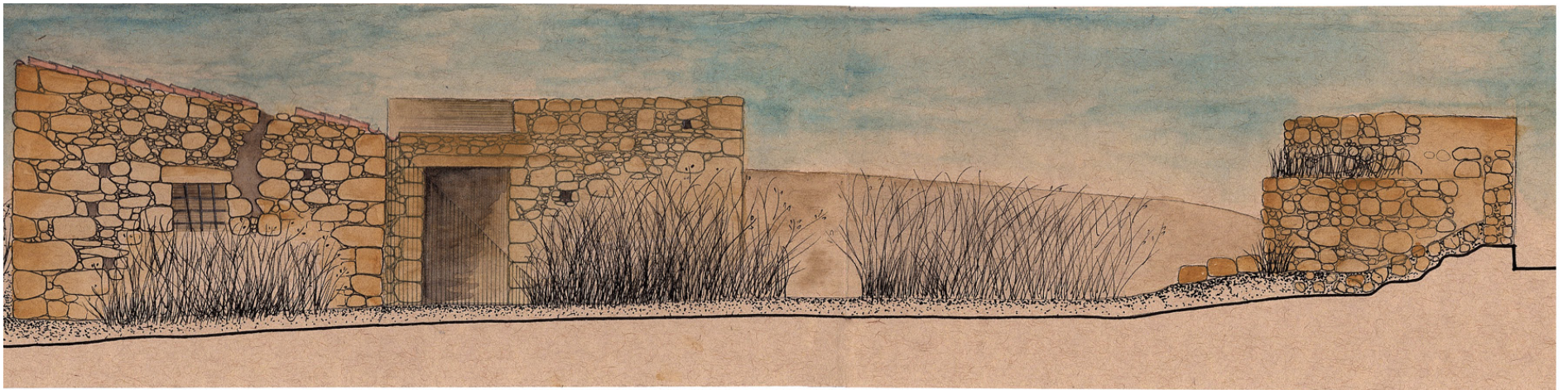
...εργαστήρια

1. Καρφάκης Παντελήςμιον	9. Μαργακουδάκης Ιωάννης
2. Δροσάκης Κωνσταντίνος	10. Σπυριδάκης Κωνσταντίνος
3. Καρφάκης Γεώργιος	11. Μοΐτσος Μιχαήλ
4. Δάνδολος Κωνσταντίνος	12. Καυγαλάκης Κωνσταντίνος
5. Μαρούλης Επιμενίδης	13. Συραγόπουλος Εμμανουήλ
6. Δροσάκης Γεώργιος	14. Δαλαμβέλας Εμμανουήλ
7. Τζανακούκης Εμμανουήλ	15. Μάρης Αντώνιος
8. Πιθαρούλος Κωνσταντίνος	16. Καυγαλάκης Νικόλαος

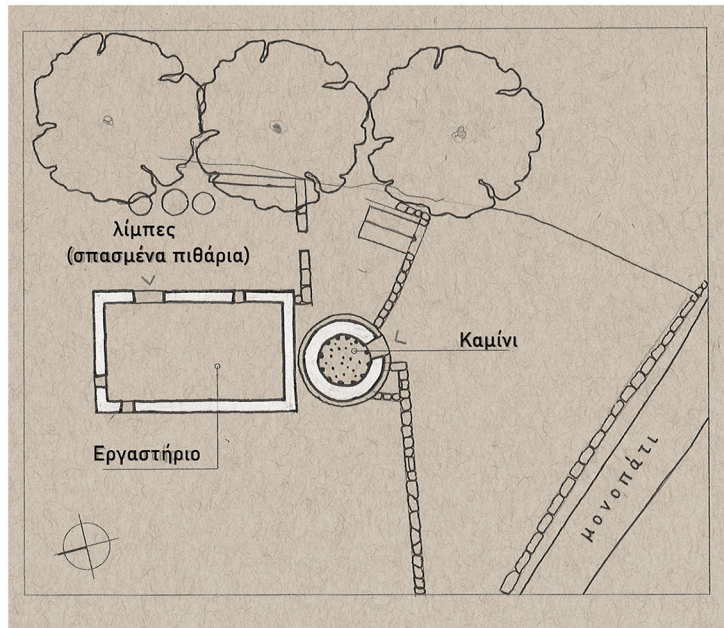
ΑΕΡΟΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΟΙΚΙΣΜΟΥ 1965, σημειώνονται τα εντοπισμένα εργαστήρια

Α Π Ο Τ Υ Π Ω Σ Ε Ι Σ

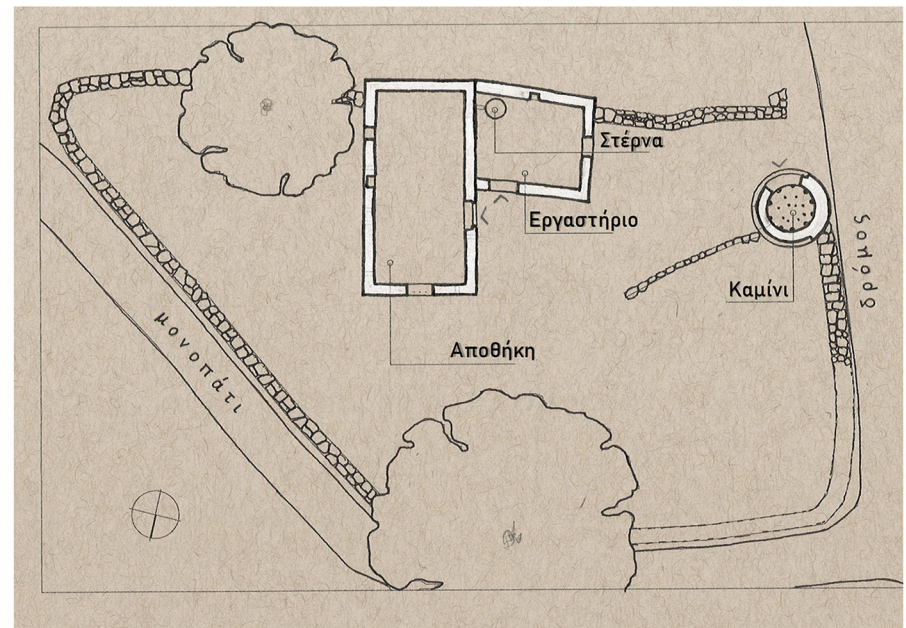

Εργαστήριο Μαραγκουδάκη, Όψη

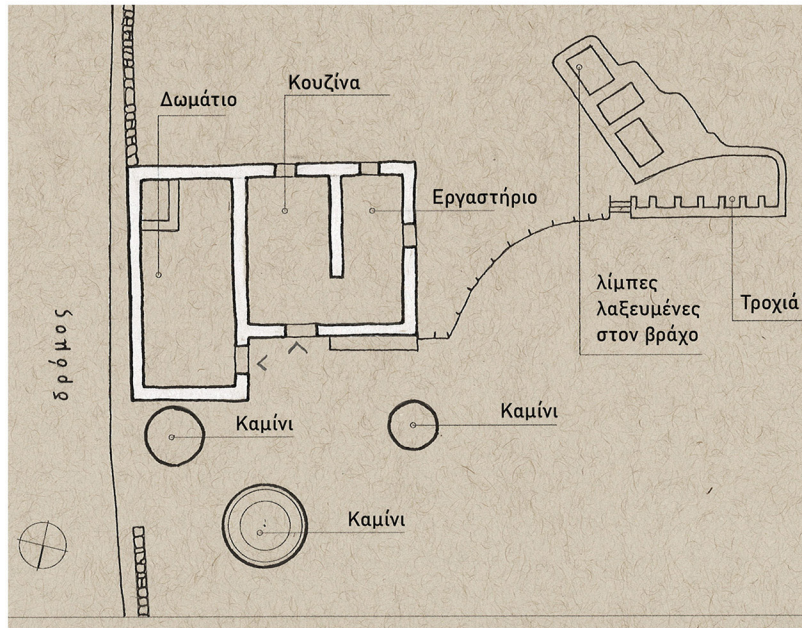
ΚΑΤΟΨΕΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

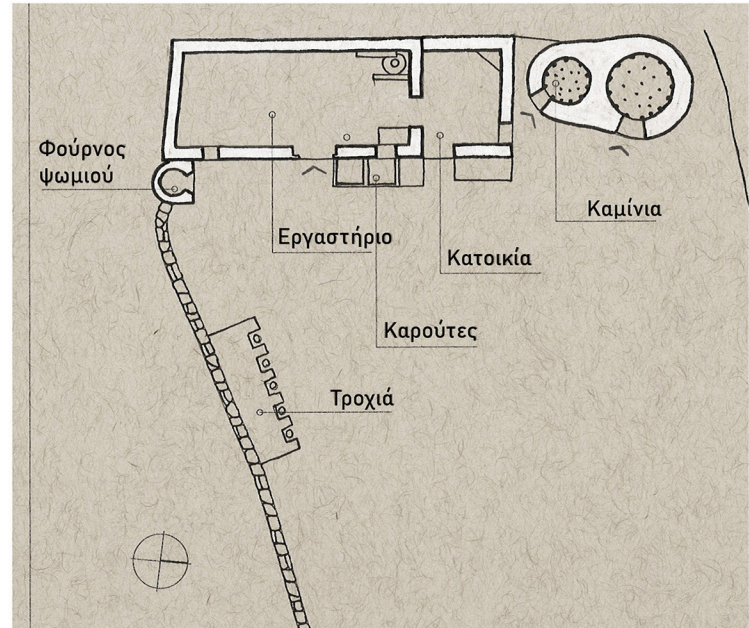
Εργαστήριο Πιθαρούλιου

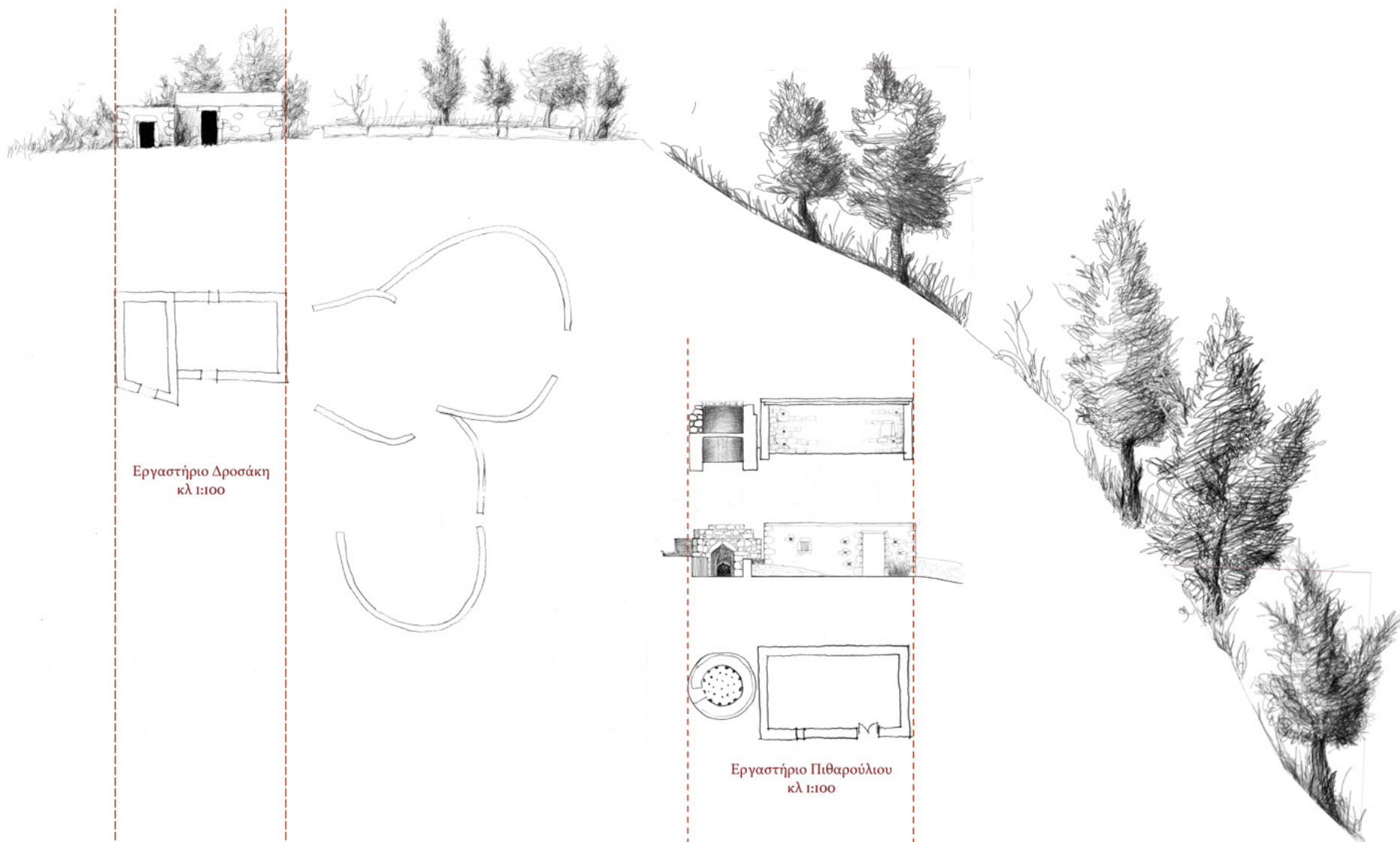
Εργαστήριο Μαραγκουδάκη

Εργαστήριο Τζανακάκη

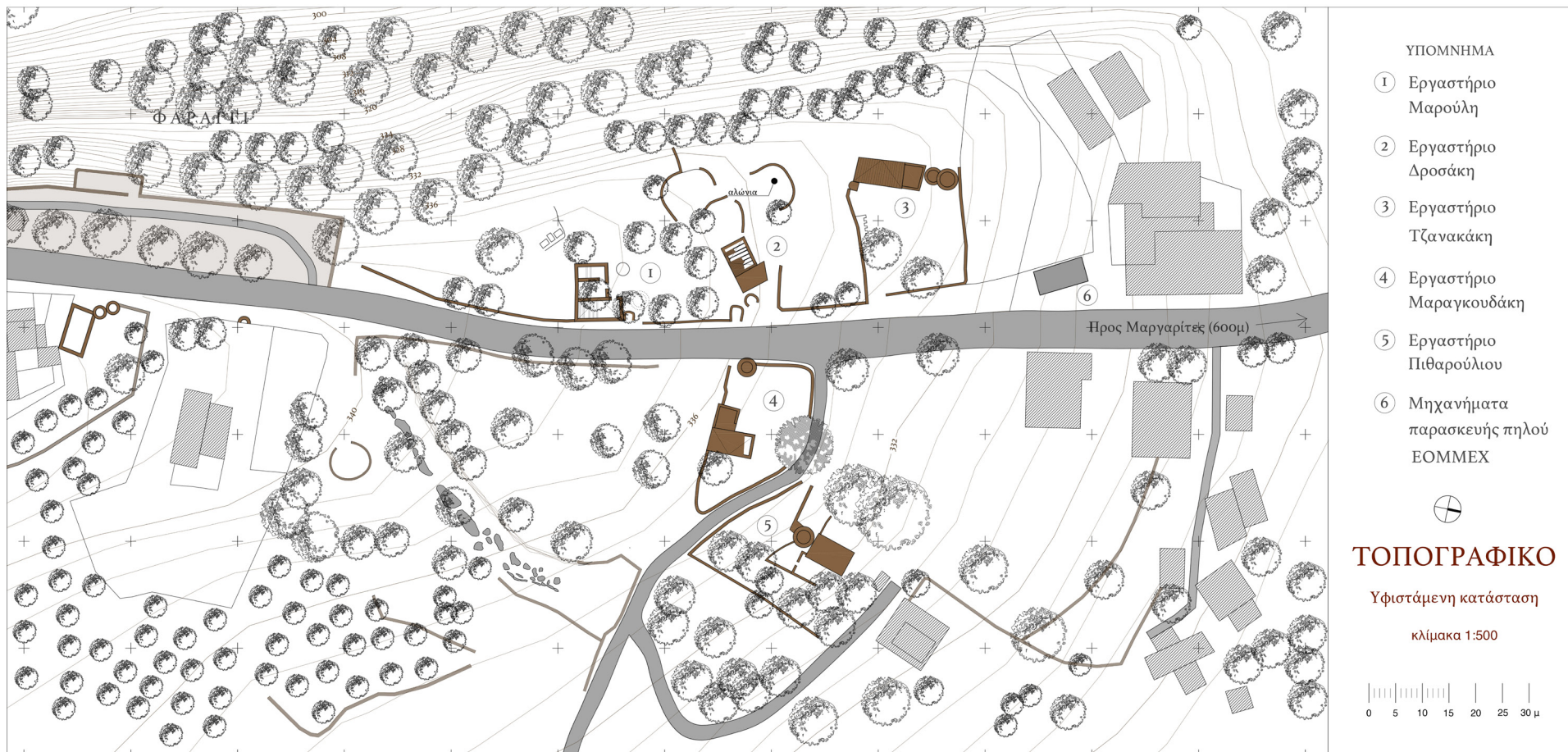

Εργαστήριο Μαρούλη

A N A Λ Y Σ Η

ΤΟΠΓΡΑΦΙΚΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΥΦΕΣ ΤΟΠΙΟΥ

λιθοδομή

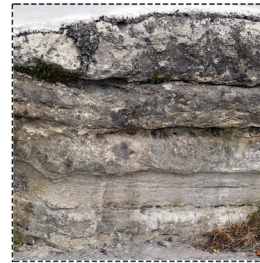
καλάμια

τσιμέντο με χαλίκια
και όστρακα

ξύλο

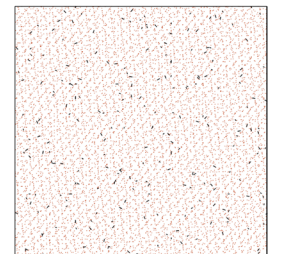
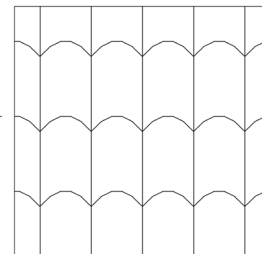
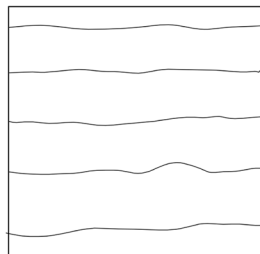
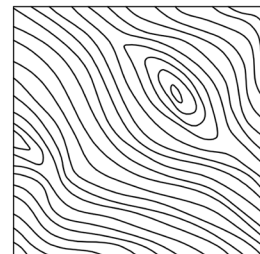
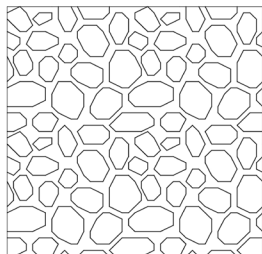
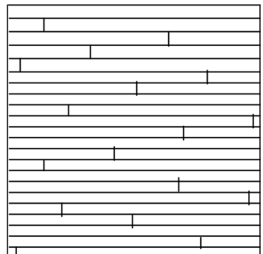
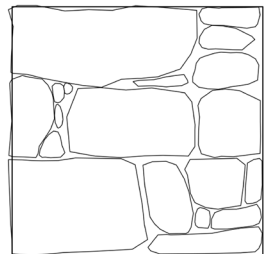
βράχος

κεραμίδια

άργιλος "κοκκινόχωμα"

Π Ρ Ο Τ Α Σ Η

Σενάριο

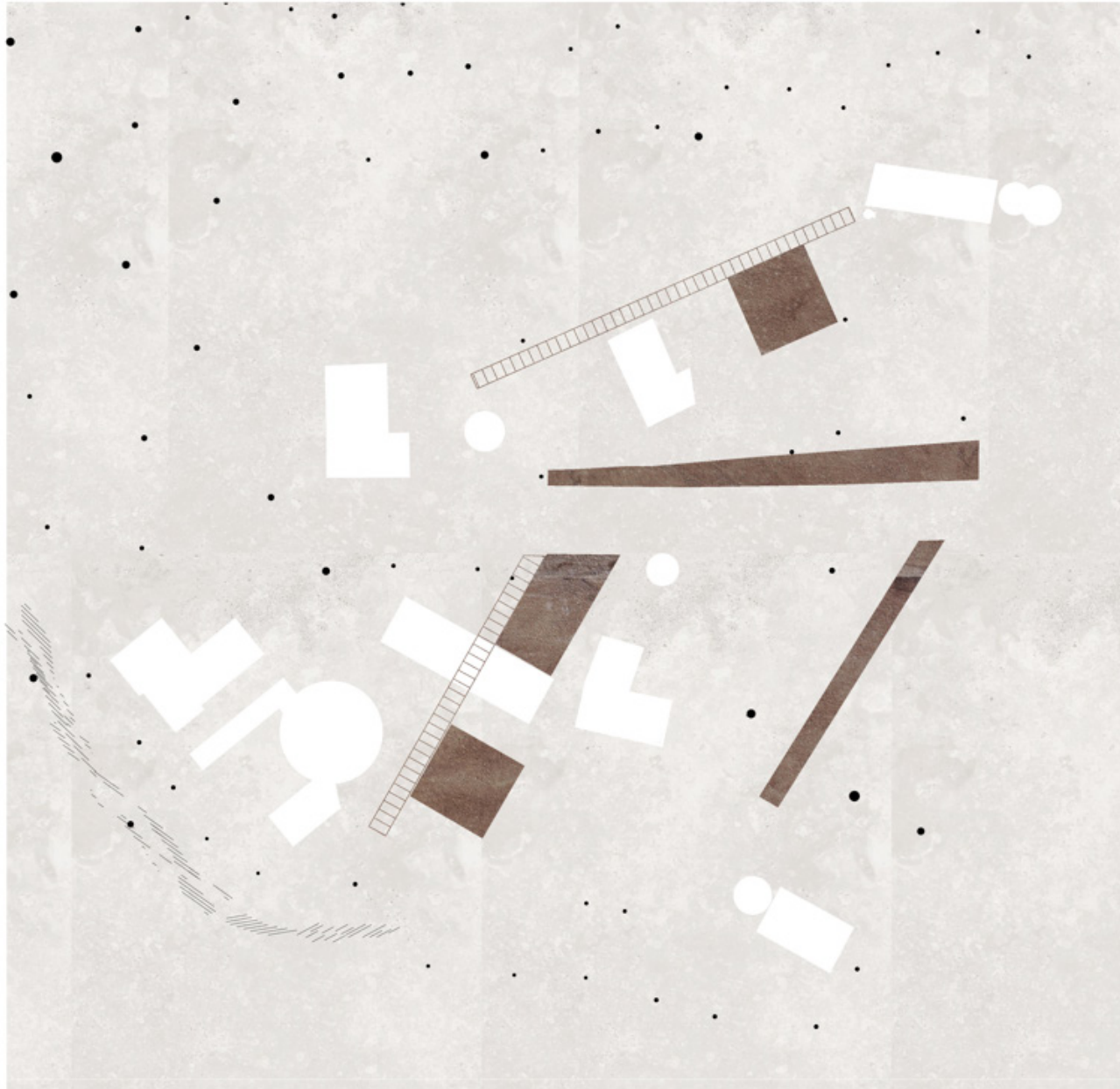
ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ

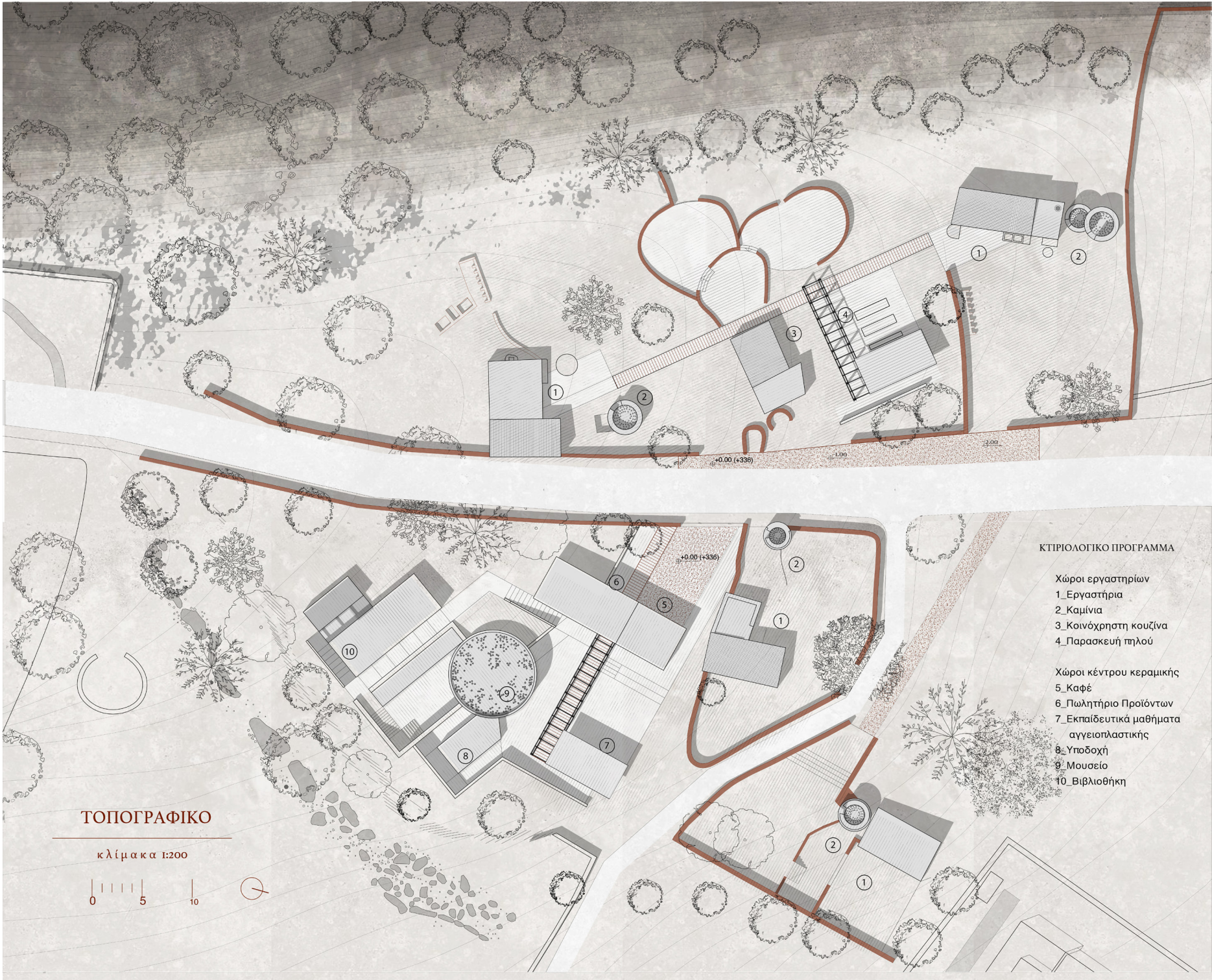
έρευνα και προβολή

ΝΕΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ

επαναλειτουργία των
εργαστηρίων

Διάγραμμα κεντρικής ιδέας

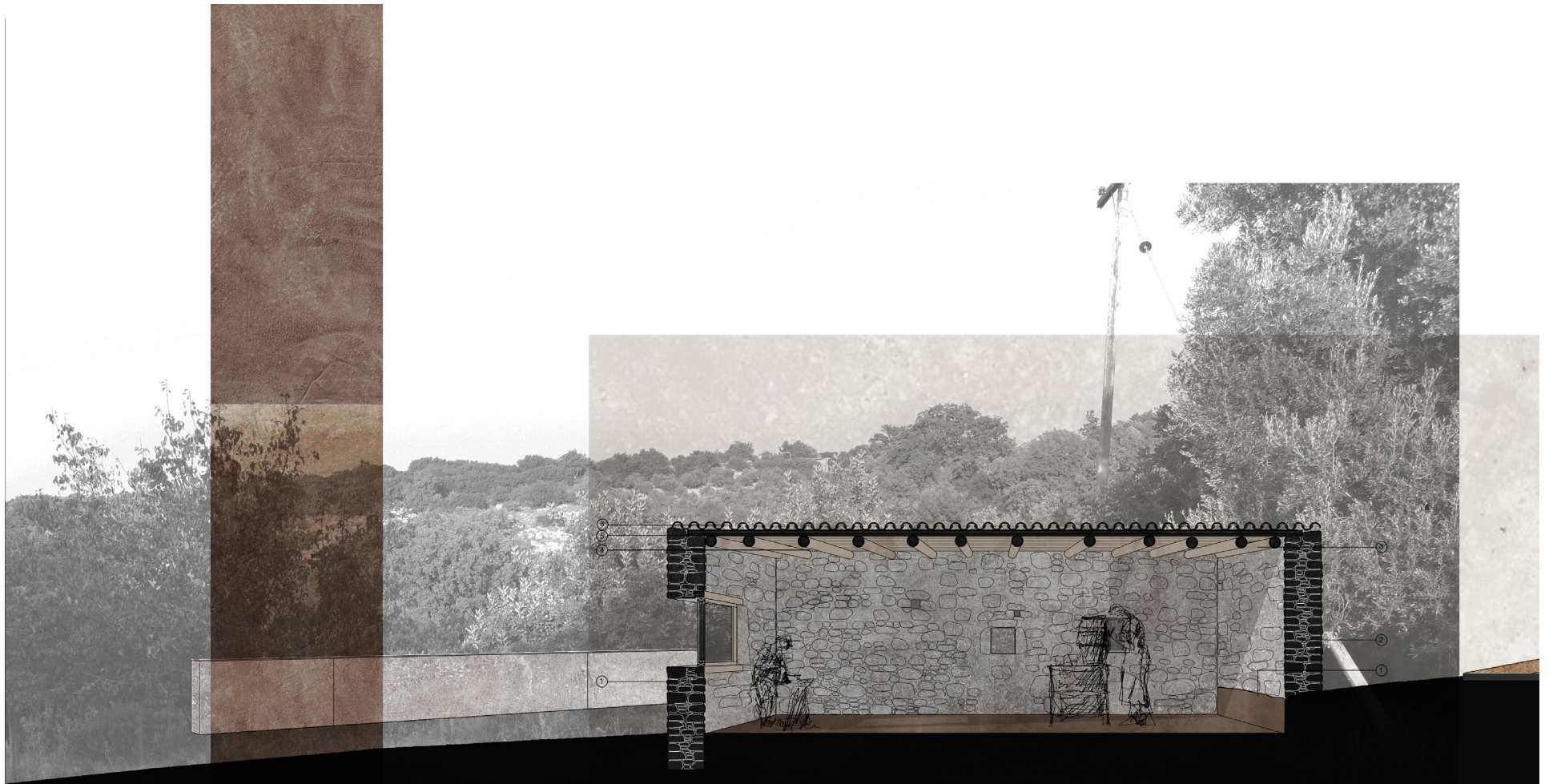
ΚΤΙΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- Χώροι εργαστηρίων
 1_Εργαστήρια
 2_Καμίνια
 3_Κοινόχρηστη κουζίνα
 4_Παρασκευή πηλού
- Χώροι κέντρου κεραμικής
 5_Καφέ
 6_Πωλητήριο Προϊόντων
 7_Εκπαιδευτικά μαθήματα αγγειοπλαστικής
 8_Υποδοχή
 9_Μουσείο
 10_Βιβλιοθήκη

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ

κλίμακα 1:200

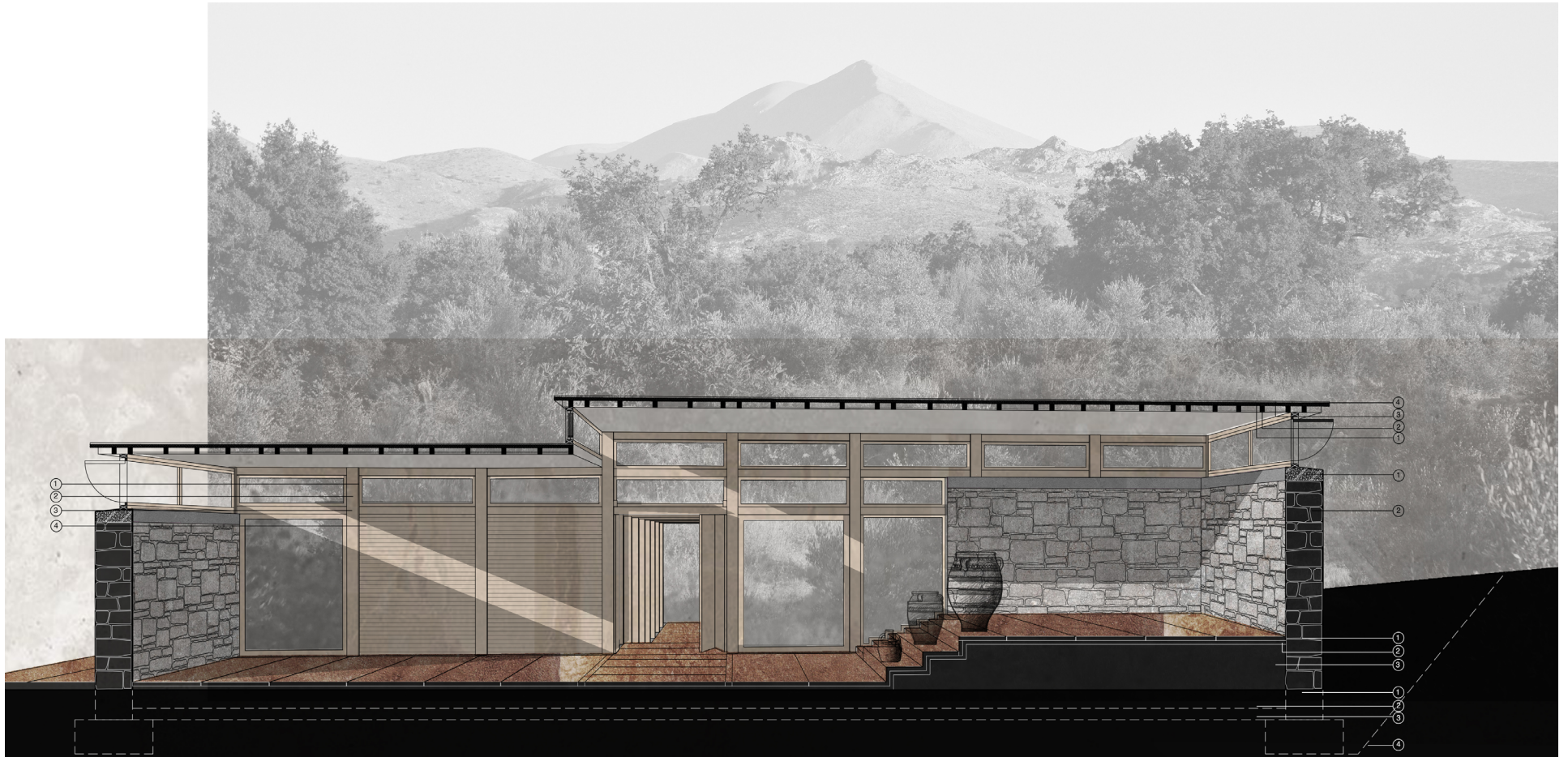

ΤΟΜΗ Α-Α κλίμακα 1:50

υπάρχον κτίριο

- 1. θεμελίωση σε βράχο
- 2. λιθοδομή 50-55εκ
- 3. δοκάρι 12εκ
- 4. καλάμια 2εκ
- 5. χώμα 10εκ
- 5. κεραμίδια

κτίριο πρότασης

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ

1. θεμέλιο από σπλισμένο σκυρόδεμα 30x70εκ
2. σκυρόδεμα καθαριότητας 5εκ
3. γεωύφασμα
4. όριο εκσκαφής

ΔΑΠΕΔΟ

1. κεραμική πλάκα
2. τσιμεντοκονία 2 εκ
3. ελαφρά σπλισμένο σκυρόδεμα

ΤΟΙΧΟΠΟΙΑ

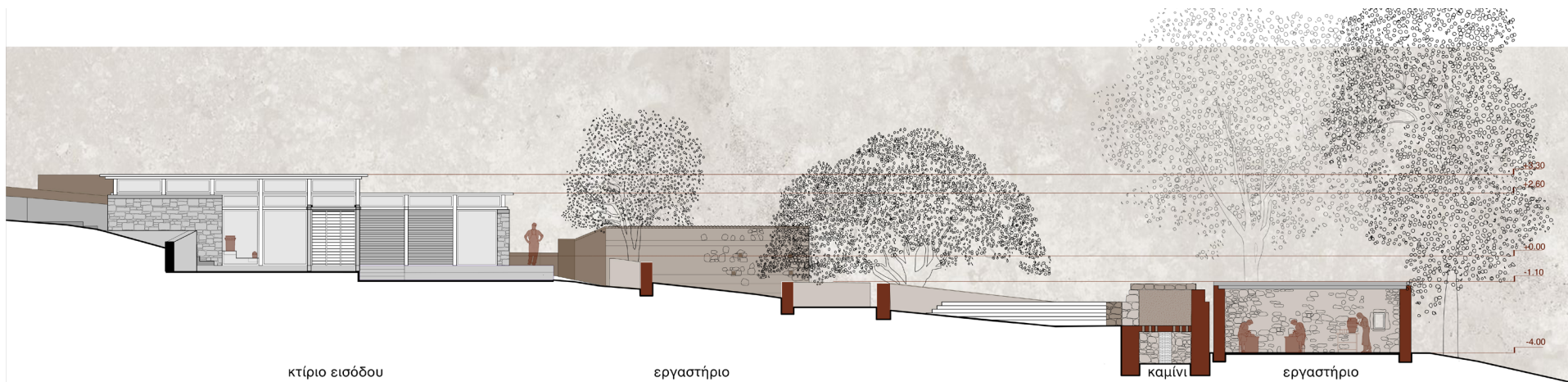
1. φέρουσα τοιχοποιία 50εκ
2. σενάζ από σπλισμένο σκυρόδεμα 50x20εκ

ΞΥΛΙΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ

1. διπλό υποστύλωμα 8x20εκ
2. τάκκος 8x15εκ
3. δοκάρι 8x12εκ
4. ξύλινες πληρώσεις

ΣΤΕΓΗ

1. κόντρα πλακέ θαλάσσης 16 χιλ.
2. δοκίδες 6x12 εκ.
3. θερμομόνωση 5εκ.
4. ξύλινα μαδέρια 5x250x29εκ

κτίριο εισόδου

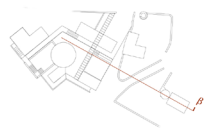
εργαστήριο

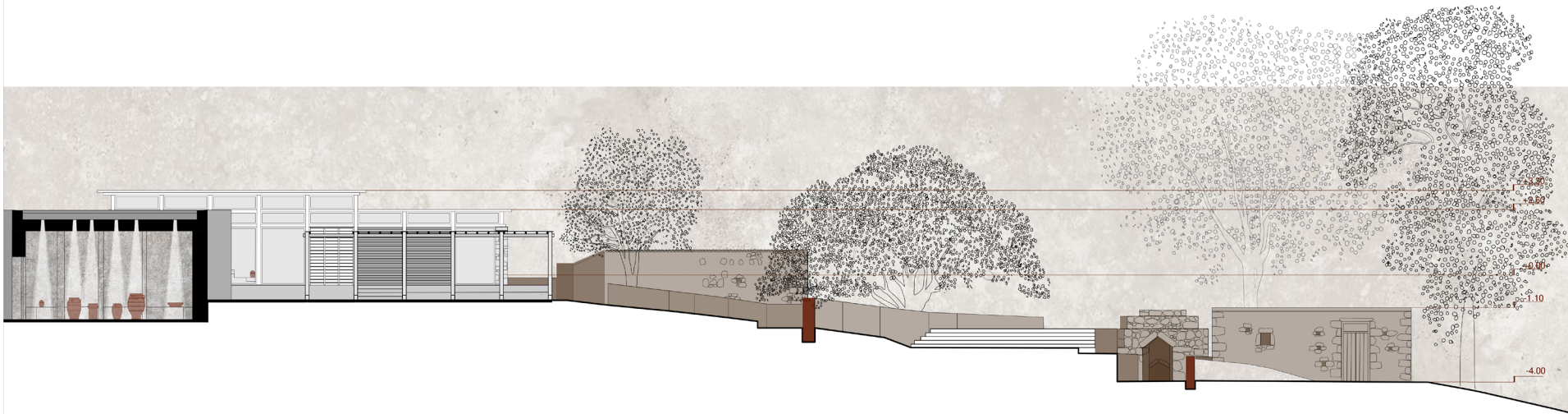
καμίνι

εργαστήριο

ΤΟΜΗ Β-Β

κλίμακα 1:100

κτίριο εισόδου

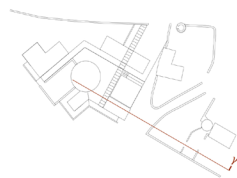
εργαστήριο

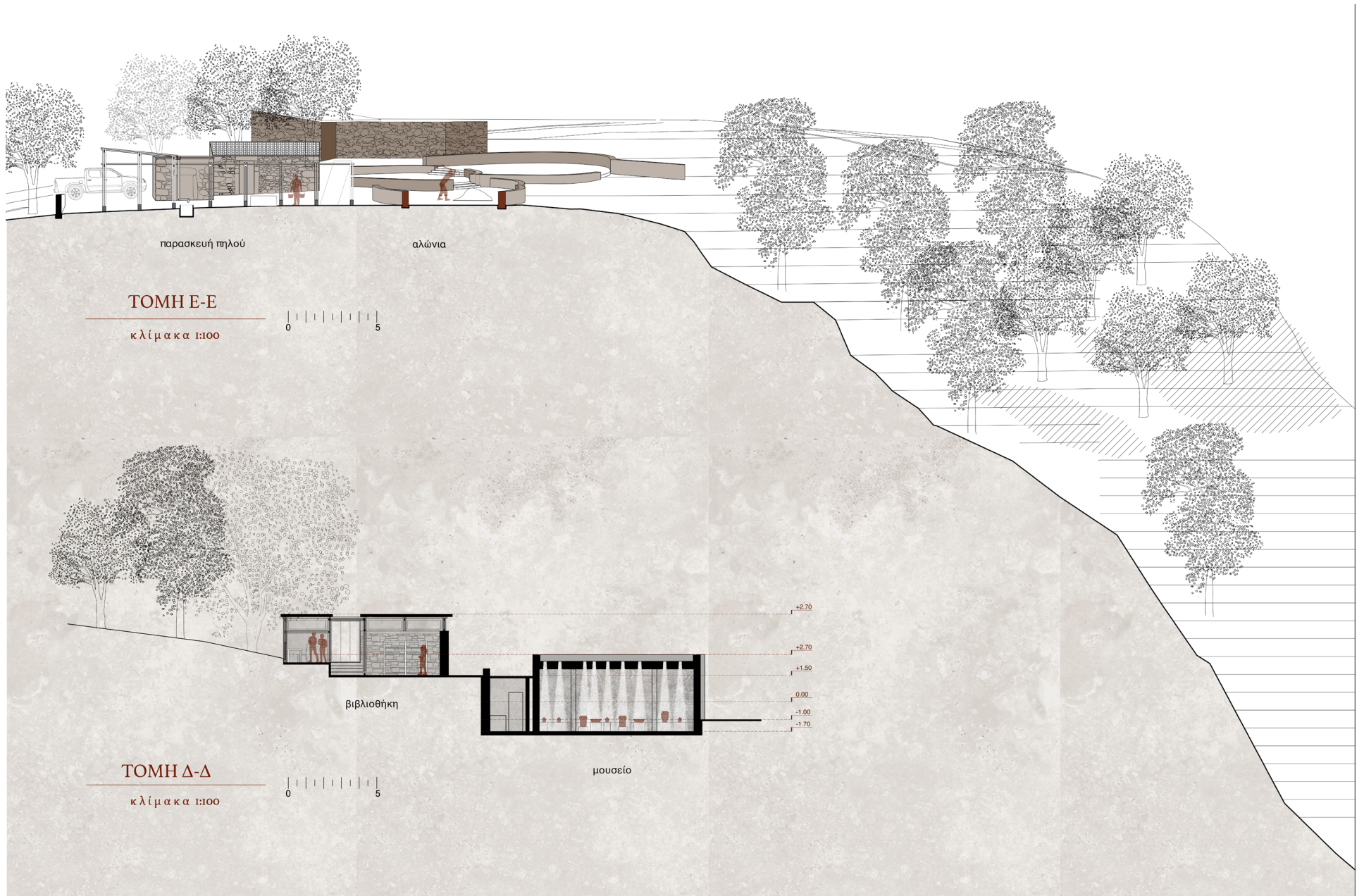
καμίни

εργαστήριο

ΤΟΜΗ Γ-Γ

κλίμακα 1:100

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Πολιτιστική Κίνηση Μαργαριτών,
Η Κεραμική των Μαργαριτών,Μαργαρίτες 2001

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ Μ.,ΔΕΜΕΣΤΙΧΑ Σ. **Τσκαλαρια,**
Τα εργαστήρια αγγειοπλαστικής της
περιοχής Μανταμάδου Λέσβου,Αθήνα 1998

ΨΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ, **Πιθαράδικα Θραψανού Κρήτης**
και Εργαλειακός Εξοπλισμός των ,Αθήνα 1988

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Σ,**Παραδοσιακά**
Αγγειοπλαστεία της Θάσου, Αθήνα 1999

ΒΟΓΙΑΤΖΟΓΛΟΥ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ Μ. ,
Παραδοσιακή κεραμική της νεότερης Ελλάδας.Αθήνα
 2009

Philippe Gouin et Christine Vogt **Les**
pithoi de Margaritès (Crète),2002

ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Δ., **Ελληνική παραδοσιακή αρχιτεκτονική**
(Τρίτος Τόμος) Δωδεκάνησα-Κρήτη

E Y X A P I Σ T I E Σ

ευχαριστώ

ιδιαίτερως τους καθηγητές μου
Σταύρο Σταυρίδη και Παναγιώτη Βασιλάτο
για την υποστήριξη και καθοδήγηση τους

τους αγγειοπλάστες
Γιώργο Δαλαμβέλα και Μαρινίκη Μανιά
Daniel Didier
Μάρκο Δάνδολο

τους μάστορες της πέτρας
Γιάννη Αλεφαντινό και Κωστή Βεριανάκη

τον φωτογράφο
Θεοδωρή Μάρκου

τους Μαργαριτσανούς
Χριστίνα Μ., Μαρία Π., Αθηνά Μ., Στέλλα Π.,
Χαράλαμπο Λ. Αντώνη Λ.,

τους φίλους και οικογένεια
Μιχάλη, Έλλη, Τίνα, Χριστίνα, Κωνσταντίνο, Λυδία,
Δημήτρη, Θεανώ, Εύη, Εμμανουέλα, Ασπασία

